

Sárospataki

Iskusági Közlöny

Főszerkesztő :

Társszerkesztők :

Felelős szerkesztő :

Király Zoltán Császár József, Kovács József, Képes Géza Darányi Lajos

TARTALOM: Azt mondják ... Én pedig ...
— Áprily Lajos: Silentium. (Költemény.) —
Novák Sándor: Gondolatok Áprily olvasása
közben. — Képes Géza: Dr. Batta István
sirjánál. (Költemény.) — Elekes Nusy:
Thüringia. — Császár József: Köszönöm!...
(Költemény.) — Darányi Lajos: Gondola-
tok a ceglédi konferencia után. — Per-
jéssy László: Az emberi fájdalom. — Csá-
szár József: ...Isten akarata és a kálvi-
nista ember... — Irodalom. Művészet. —
K. Z.: Kun Zoltán dr. — Egyleti élet. —
Hírek.

Megjelenik július és
augusztus kivételével
havonta egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sárospatak. — Kollégium.

Előfizetés:

Egész évre ... 4 pengő
Félévre ... 2 pengő

Sárospataki
Ifjusági Közlöny

XLIII. évfolyam.

Február hó.

1928.

Főszerkesztő:

Társzerkesztők:

Felelős szerkesztő:

Király Zoltán Császár József, Kovács József, Képes Géza Darányi Lajos

Azt mondják . . . Én pedig . . .

Azt mondják, hogy egy félévvel idősebbek, gazdagabbak vagyunk. Azt mondják, hogy minden akadály nélkül haladhatunk tovább. Azt mondják, hogy aratás volt tél közepette. hol minden diák megkapta — szorgalmának megfelelőleg — a jelest, a jót, az elégségest vagy az elégtelent. Azt mondják, hogy: „derék fiúk vagytok“; vagy pedig: „tanuljatok még többet!“

Én pedig nem elégszem meg ezzel. Én érzem, hogy azokat a jegyeket nem tudjuk megérdemelni. Én tudom, hogy azoknak a jegyeknek csak eszközi szerepük van. Én úgy gondolom, hogy nem a latin nyelvtan, vagy a görög aorisztusz tudása a legfontosabb, hanem az az *út*, ami elvezet annak tudásához, az az *idő*, ami szükséges annak megtanulásához. Meg vagyok győződve, hogy itt a buzdítás kevés, ide a mikéntet kényszerítően megszabó módszer kell.

Ünnepi beszédekben az apáink sorából kikerült szónokok egész a könnyekig meghatódva azt mondják, hogy: „nektek kell visszaszerznetek azt, amit mi elvesztettünk.“

Én itt nem a könnyeket látom meg, hanem azt, hogy annak a kötelezésnek a vállalása nagy erőttöbbletet igényel. Nagyobb hitet, tisztább életet, igazabb örömeket, készebb odaadást. Akiben ez nincs meg, Trianont csinált. Azt mondják, hogy az ifjak a baj forrásának keresésében rövidlátók. Én azt kívánom: bárcsak egészen vakok lennének ebben, hogy soha ne mennének túl saját magukon.

Aztán azt mondják, hogy a kálvinizmus a vallások vallása.

Én pedig azt mondom: bárcsak ne volna olyan tökéletes. A közmondásban leszűrt évszázados igazság azt mondja, hogy a gazd-

asszony jóllakik a kitűnően sikerült étel szagával. Így aztán én is attól félek, hogy mi is megelégszünk a kálvinizmus — szagával. A fogalmi megállapítás még nem jelenti annak a valóságban való meglétét is. Kant ezt így bizonyítja: a száz pengő fogalma még nem száz pengő.

Azt mondják, hogy az a vallás, amelyik egy Gróf Tisza Istvánt tud felmutatni, felemelt fejjel járhat.

Én pedig azt mondom, hogy Gróf Tisza István számomra nagyobb mértékben itélet, mint dicsekedés. Ő is kálvinista volt, én is az vagyok. Hol maradtam én Tőle!!! Kiben van a hiba? Én bennem!! Nekem is épen úgy kellett volna, sőt épen úgy lehetett volna élnem!! Nem tettem. Ime a tanulság: a nagy kálvinizmusnak is lehetnek kis emberei; egész igazság mellett is lehetnek, sőt vannak is, — félemberek.

Azt mondják, hogy ez a megállapítás sötét.

Én János apostol szavát hallo: „Ha azt mondjuk, hogy nem vétkeztünk, hazuggá tesszük Őt és az Ő igéje nincsen mi bennünk.“

Azt mondják, hogy ez túlzás.

Igaz. Annyiban túlzás, hogy *túl* van az emberin. Mert a keresztyénség nem arany középút, amint sokan képzelik, hanem véglet. Teljesen más, mint a bűn, mint a világ. A keresztyénség nem az, ami nekünk tetszik. A keresztyénség lényege a kijelentés és nem hosszas alkudozás folytán létre jött megegyezés.

Azt mondják, hogy mit ér mindez, ameddig csak beszéd.

Én pedig végtelenül szeretem a sokat beszélő embereket. Azok előbb utóbb be fognak rekedni. A megnémult Zakariás már táblát kért és *írt*. Az elszáradt hangszálú emberek *tenni* fognak. Annyival is inkább, mert az embernek életszüklete a beszéd. A beszélők két csoportra oszlanak. Az egyik tábor nyíltan, a színpadon beszél, a másik pedig a kulisszák mögött. Az előbbieket az úgynevezett „nagyhangúak“, az utóbbiak a „szerények“. Az előbbieket ki fogják magukat beszélni, az utóbbiak — mint vértanúk és meg nem értettek — soha.

Azt mondják, hogy manapság a frázisok korát éljük.

Én szükségét látom itt a tisztázásnak. A beszéd és az élet olyan viszonyban vannak egymással, mint a ló és az általa húzott kocsis. A lónak mindig a kocsi *előtt* kell járnia. Fogadjuk el a régi megállapítást: az erény útja felfelé, a bűn útja pedig lefelé vezet. Azt mindenki elhiheti, hogy a magyar nép szíve nincs olyan gonosz, mint amilyen szennyes a beszéde, vagyis a lova lejjebb jár a lejtőn,

mint a szekere. Igaz, az a veszély, hogy olyan lehet és olyan lesz. A megfordított útirányban is ez a törvény. A frázis több, mint az ember, de az ember mindig lehet az, ami a mondása. A frázis szó szennyesnek befogott jobb sorsra szánt edény. Midőn valaki mondását a frázis szó mai értelmében indokolatlanul frázisnak nevezzük, az illetőt igen alacsonyan valorizáljuk

Lehet-e cél és építő-e az örökös fölény és kételkedés?!

Ha pedig azt mondják, hogy miből ered az ilyen általánossal való szembehelyezkedés? . . . én azt felelem: A vasúti pénztáraknál *adnak* jegyet, mégis mindenkinek be kell mondania, hogy hová kéri.

A nagy jegyadásnál, ezen a jogalapon állva, én ide kérem . . .

~~~~~

Silentium.

Joó József emlékének.

Mentem haza éjféli óra táján,
 öreg diák báli éjszakáján,
 eremben édes áramlású bor,
 Aludt a téli templom-utca mélyen,
 s aludt a hódfényes templom fedélen
 a varjú sor.

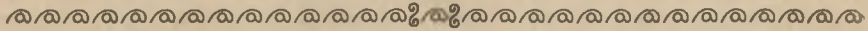
Én egyszer erre jártam iskolába —
 Gondolkoztam sok messzehullt fiun.
 Némán emelkedett az éjtszakába
 az ó kollégium.

Éjfélutáni, mély silentium.

És Téged akkor árnyékból, sugárból
 elém kápráztatott a felsőtét:
 szoborszábasú, szép atléta melled,
 fekete arcod dús szemöldökét
 ahogy szemem sokszor rajtad feledtem,
 hegyi falucska fölfedzett fián.
 Kemény kezedből hogy repült a labda
 métás csatákon künn a kúrián!
 A hó ment és az erdőig kimentünk
 hangos fiukkal várni márciust.
 A hó jött s dísztelen diákszobában
 Aranyt olvastunk és Horatiust.
 És most egy hang suhant fülembé: hangom,
 ahogy zúgták a boltíves falak,
 mikor diák lejtésű régi szóval
 kerestelek, ha nem találtalak —:
 Domine Joó József! . . .

S talán a bor, talán a hold varázsa,
 a furcsa vágyat sugarazta rám :
 a hold alatt, a nagy silentiumban
 Domine —! hogyha elkialtanám.
 S mozdult a hangom . . . Hallgatott az utca.
 Hallgattak vérestitkú harcterek. —
 Öreg diákok báli éjtszakáján,
 domine Jó József — kerestelek.

Áprily Lajos.

Gondolatok Áprily olvasása közben.

Irta és az „Ifjúsági Olvasó-Egylet“ által rendezett ünnepélyen felolvasta
Novák Sándor főgimn. tanár.

Hölgyeim, Uraim!

Amint belenézek az Önök reám tapadó szemébe, ezekbe a kék és fekete tüzekbe, úgy érzem, hogy kidelejeződik belőlem a személyiség zárt öntudata, mintha kiteljesednék, közönséggé válnék magam is, hogy az Önök lelkéből fonjak koszorút egy alabástrom szoborra: Áprily Lajos költészetének finoman cizellált szobrára. Üdvözlöm Öt, az élő anyag ruházatában is, a sárospataki ref. Főiskola és Sárospatak közönsége nevében! Erdély szülte, Erdély küldte Öt hozzánk: egy havasi tilinkó ezüstté szökölt bánatát, a Maros és Olt sokat jelentő suttogását, a Fogarasi havasok Alföldre figyelését, a Rákócziak és Bethlenek városának: Enyednek és Sárospataknak kézfogásául!...

Azonban ne szomorodjunk el azon, amiket én igyekeztem most el nem mondani. Hagyjuk az időt és a teret! Tegyük fel, hogy egy cifra palástos mágusz áll Önök előtt, aki e nagy, ezerfejű termet hirtelen egy barátságos kis szobára varázsolja. Képzeljék el Önök, hogy egyszerre elaludtak a villany-lángok — s mi mindnyájan odaülünk egy félhomályú szalon kandallójának esti parázsa elé: mig odakint a téli alkony panaszkodik, idebent megértő testvériségbe melegülve hallgatjuk a lángok mesélő duruzsolását: az Áprily-költészet kedves, intim hangját.

Első tekintetre ez az Áprily-versek világa. Nála mindig van egy kint panaszkodó téli alkony, egy finoman megfestett természeti kép s egy halk szavú elbeszélő. Gyakran tanulmányaiból olvasmányaiból toppan elébünk az érzés, jelenetből a gondolat, epikusból a lyrikus. Köteteiben egy vak leány: az Élet ábrándozik arany zengésű hárfán. Ő maga leeresztett sisakrostélyú lovag. Egy-egy képe, egy egy mondata vissza tud vezetni bennünket a történeti jelenetek szónoki emelvényére, vagy a titkon behajtott ajtók magánosságába, ahol nagy eszmék tartanak házi istentiszteletet. Többnyire tompított akcentusok e versek; amikor egy erősebb kiáltáshoz érnének, hirtelen elhallgatnak, de így még hangosabban kiabál bennünk a tovább zengő gondolat. Költészetének több ilyen kiszámított fogása van.

Uraim, jártak-e Önök Erdélyben, a bérc és patak honában, a színes népviseletek tulipánkertjében, a történelmi emlékek klasszikus földjén? Az Áprily versek gyér kötetei ezt a szépséges tájat hozzák el hozzánk, egy darab eget Kolozsvár felől, egy fűszálat a segesvári csatasíkról, egy kockakövet a Bolyaiak marosvásárhelyi sírjáról, Erdélynek különleges lelkét, a pár év óta külön fejlődő erdélyi irodalmat. Lenyomott szavak ezek, mintha a Sors ülne az orgonánál s egyelőre csak a pedált taposná rejtett bánatok mélyhangú zúgásával.

Mégis boldogok a költők, mert ők el tudják vonatkoztatni magukat a világtól Boldogok, mert számukra az élet minden nyilvánulása csak művészi kézfutam, mely harmóniát csal ki a lélek bilentyűiből. De vázeszek, próféták, szellemi milliárdosok a költők, kik lelkük Wertheimszekerényéből a legnagyobb jótékonycélra adakoznak: az anyag bilincseiből kiszabadulni vágyó emberi lélek szabadságharcára. Merész lelkű Kolombusok a lenézett versírók, akik a rím törekeny csolnakán bátran neki vágnak az Óceánnak, s új lehetőségek Amerikáját fedezik fel a szépség örök szomjasai részére. Ha örömjongással köszöntünk egy új gépet, mely emberi energiát szabadít fel, illő, hogy meghajtsuk szívünket egy szép költemény előtt is, amely a világ egy-egy új szépségét mutatja meg a kenyérharc bekérgesedett szívű rabszolgáinak. Petőfik, Byronok nélkül talán nem születhetett volna meg egy Edison sem. A költészet nagy szintézisei magvetők a technika nagy szintézisei számára is.

Hölgyeim, uraim! Minden alkotás négy szemközt szembenülés Istennel. Szerencsés az a művész, aki úgy tud az Isten szemébe nézni, hogy nem látja az örök fény örök árnyékát s nem hallja a Világaréna halálba menő gladiátorainak megadó üdvözlését: „Áve, Caesar, mori uri te salutant!” Ha csak felületesen olvassuk el Áprily verseit, azt hisszük, hogy neki is békeszerződése van a világgal. A Jób harca elnémult s a gondolat-csatamező megbékélt a néma halottak borzalmas csendjében. De ez a kibékülés csak látszólagos. A kifejezések holdas világlátásában kísértetek kelnek föl s lassanként észrevesszük, hogy ez a harmonikusnak tartott lélek nem is olyan harmonikus, ez a boldognak látszó ember nagyon is boldogtalan. Csak szereti mutatni a békét; olyan, mint a Böcklin képén a cyprus árnyalta „holtak-szigete”, nyugodt formákat használ, hogy áttörje egy-egy tragikus sikoltással, rendszerint a verseknek végén. Ki tudná megmondani, mit szenvedett a kristály, míg a cseppfolyósság ízzó pokláhból a nyugalom geometriai vonalaiba fagyott? Sokan megállapították már róla, hogy költészetének vezérhangja a melankólia. Nem egészen volnék hajlandó aláírni ezt a megállapítást. A melankólia tizedrangú fájdalom, fogalmába beletartozik, hogy sohasem előzték meg nagy lelki földrengések, a kiszáradt talajt legföllebb holmi csendes kételkedés limonádé esője permetetezte végig; Áprily pedig maró szavakkal étette magát csontig, sebeit csak bekendőzi a gyögválás vékony egészsége. Ez a költészet nagyon sokat titkol, de alaphang gyanánt felbúg benne a mélyben lázadó rabok fenyegető kórusa. Nagy fortéllal dolgozik ez a bűvész. Előttünk mintha rózsavizet

öntene kis márvány medencébe, melyre apró gondolatok aranyos dióhéját rakja csak gyanánt, de egy-két varázs-mozdulatra hirtelen egy Océán táglul ki előttünk, tajtékzó mélységek fölött tragikus magasságok rikoltoznak s mintha a végtelenség hajósának: az emberi léleknek nagy fekete drednautja suhanna el ismeretlen távolságok felé a titkok titkának: a halának fekete lobogója alatt. Olyan selyemgubónak nevezném az Áprily féle verset, amelyből színes pillangót várunk s egy komor nézésű saskeselyű robban ki belőle.

Pedig ezekből a versekből a havasok nyugalmának hideg leve göje árad. Az objektívvé jegecedett subjectum, az ihletnek második perce. Az Áprily módszer a gondolat havasok turisztikája, ő az érzelim-ligetek magános sétálója. Alig van költő, aki annyira közvetlenül tudná éreztetni az erdő szépségeit, hangját, rejtelmeit hangulatát, fényjátékait, beszédes cserdjét, titokzatos egyéniségét. Nemcsak az erdős Transsylvania komor vadonjai lopták be magukat költészetébe, de ott ingatja lombját a germán Teutoburgi erdőség is Grimm-meséivel s Gluck-hangú madárdalaival. A Niebelungok kincséből sok értékes ékszer átcsempészett irodalmunkba az átöröklés titokzatos bűvópataka. Némi gót nyomokkal magyarázható e hallgatag ember hideg józansága, mellyel a földi dolgokat bírálja. De ez a látszólagos hidegség nem szenttelenség, még kevésbbé közömbösség. A fagyasztott levegő — 273 fok, mégis tud forni és gőzölni. Áprilynél is meleg szívet takar a kikristályosodott forma hideg gögje. Különösen szereti az elhagyottakat, az elfeledetteket, a névtelenekeket, a Farkas Gábrieleket, a Bessenyeieket, az Aletta van der Maet-eket. Mintha ő maga is két személynek érezné magát, a névtelen Jékely Lajosnak s a hírneves költő Áprilynek. Jékely Lajos mintha szegyélné az Áprily dicsőségét, Áprily mintha nagyobbnek tartaná magánál Jékely Lajost, aki meg tudott maradni a névtelenség gögös nagyságában. E két jelenség egymást szimbolizálja s teszi érthetőbbé. Nyelve is szimbolikus; szemérmes, de nagy gondolatokat hordó Jékely Lajosok bujnak meg a zsonglórködő Áprily ríthmusok gentiána kelyheiben. Áprily a fény vizionáriusa, — a filozófiát tanító névtelen tanár a nagy gondolatok „Elmerült harangja.” Önök persze azt gondolják, hogy néhány perc múlva Áprily Lajos fog Önök elébe állni. Mennyire csalódnak. Áprily helyett az Ő verseinek Farkas Gabrielje fog itt előttünk kialakulni, a névtelen katona, aki egyszerű gesztussal, megbékélten esik el az idegen, francia hazáért. Föl fog magasodni előttünk, mint fenyegető árnyék a falon, a görög Laokon, mindkét karján egy egy haldokló fiával, a történelmi kényszerűség kígyójának halálos ölelésében, mint a Végzet hirtelen elénk meredő körvonala, a Sors kitanúlhatatlan árnyéka, egyének és nemzetek elődázhatatlan vége. örök haldoklás a művészet isteni halhatatlanságában.

A gonoszságban élő emberek nem értik meg az igazságot; akik pedig keresik az Urat, mindent megértenek.

Dr. Batta István sírjánál.

E csöndes költeményt, e könnyhar-
matozta szomorú sírvirágot ajánlom mind-
azoknak, akik szerettek az én jó halott
professoromat.

Gordonka-hangon bűgött bent a tűz:
— ó, áldott csend, mesélő, halk magány! . . .
De kint zenélt a téli napsugár
s bekacagott szobámnak ablakán;
és csábított a hamvas ég . . . hegyoldal,
arany záporban villogó tető
s vágy gyúlt ki bennem, vérbizsergető:
kószálni végtelen fehér úton! . . .

És ballagtam. Meddig? — nem is tudom.
A görbe ucca-sor már elmaradt
s én mentem végtelen fehér úton,
szikrázó, téli, hamvas ég alatt,
s mig mentem végtelen fehér úton:
szemem itta a fényt, a sugarat . . .
lgy ballagtam . . . Meddig? — nem is tudom.

. . . De most mi ez? . . . Egyszerre mért borúl el
mosolygó égbolt . . . fényes hegytető?! . . .

Sötét kapu — Fehér hantok mögötte:
a temető . . . a temető . . .

. . . Isten veled ma: hamvas ég . . . hegyoldal,
aranyzáporban csillogó orom! . . .
— Indulok bús veled-találkozásra
én jó halott professorom! . . .

Halk borzalom mért futja át a lelkem'?! . . .
Hisz itten minden oly szelid fehér . . .
Hisz átok, szenvedés itt véget ér
s itt nincs többé se bűn, se szenny, se vér:
itt minden-minden szép, szelid fehér:
halk borzalom mért futja át a lelkem'?! . . .

Bocsáss meg, én halott professorom,
hogy megzavarom csendes álmodat:
egy árva, bús diák-fiad van itt,
ki álmodban meglátogat . . .

Bocsáss meg én halott professorom,
 hogy szólni sem tudok — nem . . . nem lehet:
 sötét marok szorítja lelkemet . . .
 S míg ajkam halk, szelid fohászt rebeg:
 szememből égő könny perog . . . perog . . .
 Bocsáss meg, én halott professorom! . . .

Mért kell most sírnom, én Uram isten?! . . .
 Hisz' e néma fehérség és e sír itten
 bár a halálról súgva hörög:
 de lám: kopasz ágon, fejfa fölött
 pirosbegyű pinty trillázva dalol:
 „A kikelet jön . . . jön valahol! . . .
 Mért kell hát sírnom, én Uram-isten?! . . .
 Én nem tudom, ám oly jól esik itten,
 oly jól esik itt most sírni . . . zokogni . . .

Ezernyi kedves emlék szivem körül zenél . . .
 Nem halt meg ő: hisz' itt is . . . az én szivemben: él! . . .
 Előttém áll az arc . . . a homlok: magas, komoly . . .
 fénylő szemek . . . s az ajkon szelíd örök mosoly.

Vidám diákok voltunk mi, mind víg cimbora,
 bennünk pezsegve erjedt az ifjúság bora;
 dalos diákok voltunk: megannyi víg kamasz:
 virágos-kert szivünkben és száz zengő tavasz.

S hogy' őrködött: e kertet hogy déj ne esse meg,
 hogy e szilaj fickók mindig nevéssenek! . . .
 Midőn vállunkra csapva szólott: „édes fiam!“
 éltünket adtuk volna érte mindannyian . . .

Hányszor mesélni kezdett kérő diáki szóra! . . .
 S ajkáról folyt a szép szó, míg véget ért az óra.
 — Veünk búsult, ha sirtunk és velünk nevetet:
 a lelke: csupa jóság . . . a szive: szeretet . . .

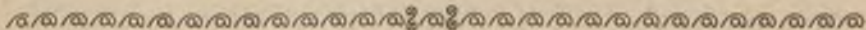
Előttém áll az arc . . . a homlok: magas, komoly . . .
 fénylő szemek . . . s az ajkon szelíd örök-mosoly.
 Ezernyi kedves emlék szivem körül zenél:
 nem halhatott meg ő . . . hisz' diák-szivekben: él! . . .

Engedd meg, én halott professorom,
 hogy míg sírod könnyfátyolozva nézem,
 míg emléked' lelkemben felidézem
 s bennem zokognak bús melódiák:
 e költeményt, melynek minden sora
 könnyharmatozta szomorú virág
 letegyem jeltelen, fehér sírodra!

Sárospatak, 1928 jan. 31. (Kedd.)

Képes Géza.

Thüringia.

Irta: Elekes Nusy.

Füstölve, dübörögve robogott be vonatunk a még mindig ködös reggelbe a németországi vonatok szinte másodpercnyi pontosságával az erfurti állomásra. Boldogan szálltunk fel s az örömet egy sokat kifejező „Heil!”-ba nyilvánítottuk ki.

Gyönyörű vidékeken robogtunk tova, messzire kiterjedő hómézők, a láthatár kissé világosodik, a fehér hóra rárajzolja magát egy-egy magános villa, fák, bokrok, egy-egy elsuhanó órház.

Egyszerre mindez elmarad mögöttünk s megjelennek Thüringia hegyei, gyönyörű behavazott fenyveseikkel. Ámulatunk még be sem fejeződött a felséges panoráma látásától, úgy tűnik fel, mintha a hegyek mindkét oldalról közelednének — szűk völgybe ér vonatunk, két oldalról magas sziklahasadék, fenyővel borított hegyláncok, sötéten és némán, hótól borítva.

Szűk völgyben lihegve kapaszkodik vonatunk, lent a mélyben ólomszínű gyors hegyi patak bukkan elő és kanyarog a láthatatlan távolba.

Oly csodás látvány a mindig szűkebb és szűkebb völgy a maga ezeréves sziklafalával — vajjon mi jöhet még? . . .

Várakozásteli csend — egyszerre úgy érezzük, beleszaladtunk a sötétségbe — mély csend — mindenki hallgat; mindenki gondol valami távolira . . . felettünk erdők, ősrégi sziklatömbök; az Élet — mi lenn a mélyben robogunk tova . . .

Pirostetejű kis állomásra világosodunk ki, — Oberhof.

Hangos jókedvvel ugráltunk ki s indultunk neki a turának.

655 méter magas hegy, fenyővel borítva, mely téli ruhájában a leggyönyörűbb látvány. Széles, gondozott szerpentin utak visznek fel a tetőre, hol meg kell dörzsölnünk a szemünket . . . mi ez? nem álom?

Elegáns Hotelek, Gasthausok, Bar, Kino, Konditorei-ek sorakoznak a hegytetőn, egy kis mesebeli világ, egy miniatűr St. Moritz. Ez az egész Németországban oly jól ismert téli sportok városa.

A hó szitálni kezdett . . . minden pillanatban egy-egy szán siklott el mellettünk a kilométeres szerpentin utakon, mik a hegyet körülkígyózzák. Lenn a mélyben, az erdő tisztásain, mint kis fekete imbolygó pontok tűnnek fel a tisztást keresztül-kasúl rohanó sízők.

Mellettünk gyönyörű ugrással tűnik el egy férfi a mély felé, el sem képzelnék mily művészi szép ez a sport, ha valaki igazán érti.

Egy kis sweizi melegedőház előtt vidám jókedvvel kötnek ki szizók és ródlizók . . . egyszerre nyílik a pálya és egy jóalakú fiatal lány jön si-talpakon. Haja szabadon röpköd a szélben, nagy skótkockájú ráncos, rövid szoknyát visel, fehér swettere övéhez egy jó vágású ló kantárja fűzve, mit erős kezekkel fog — így repül le a völgybe — fel a hegyre. Nagyszerű látvány! Már messze lesiklott a völgybe, de a hőmezőből meg mindig fel-feltűnik reptülő, piros nagykockás szoknyája. Olyan itt a nagy fehérség közepén, mint egy egzotikus délszaki virág.

Szemünkkel besziva e sok szépséget, vidáman ereszkedtünk le ródlinkon a megbeszélt találkozóra; Hoffmann úr reménnyel és édeséggel teli cukrászdájába.

A jóleső melegben forró „bonion“-t szolgáltak fel. Az ajtó minden percben nyílik, hol egy elegáns sportsman, hol egy fiatal nő jön kipirulva, boldogan.

Az egyik asztalnál két magas, karcsú, szőke nő beszélget, fejükön piros jambó sapka. Mindkettő nagykockájú, pepita bricseszt visel. Nagyon elegánsak, kissé férfiasak, de ez oly jól állt nekik.

Néhány perc múlva indulásra készen künn voltunk a szabadban. Hideg szél süvített keresztül a fákon arcunkba vágva a havat. Megindultunk keresztül az erdőn, az erdő szerpentinjein még mindig a fáradhatatlan sportolók csapataival találkozva. Egy rövid kis ródlin szörnyen elhízott nő ül, gyöngéd termetén feszül a swetter, háta mögött szintén „molett“ leánya. A ródlit nem sok eredménnyel, de annál figyelemreméltóbb kitartással és a jövő megindulás reményében egy vékony madzagnál fogva próbálja húzni egy fej, tor és potroh. A hideg dacára verejtékezik — végre! Arca kidertül, mint egy telihold, büszkeségtől és hájtól kitöltött fehér swetterje kifeszül, sapkáján meglegedettsége jeléül ide-oda mozog a bojt — megindul a gyöngéd familia, miközben barátunk a mennyei örömtől verejtékeket izzad.

. . . Na, ezeket se könnyen sepri le a szél a tetőről!

Az utolsó ródlizó is elmaradt mögöttünk, az utolsó szizó is lesiklott a mélybe, mi mentünk tovább az erdőn bokáig érő hóban a legközelebbi falu állomását keresve.

A fenyők galyát lehúzta a hó . . . a távoli felhőkön próbál áttörni a nap, de sugarai megtörnek . . . a völgybe, mint egy ködtengerbe merülnek el a fák itt ott a friss havon egy-egy rejtelmesen húzódó, ismeretlen vadnak a lábnyoma — talán eltévedt kis őzike menekült itt az erdőbe.

Egy órai kitaró, pompás túra után lenn voltunk a völgyben. A kis falu ~~apréja~~ kedvet kapva a tetőn lévőktől, magukfaragta si-talpakon csuszkañnak kipirulva, boldogan — hazatérve jutalom egy darab ~~magarinus~~ kenyér.

A nő közben élesen szitált s a téli rövid délutánok köde szállt le a tájra — lassan, észrevétlenül.

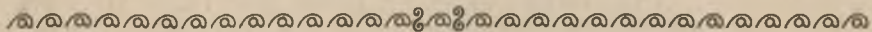
. . . Lenn, az állomás kis, piszkos, kevés ülőhelyű helyiségében az egészségtől viruló arcú és a friss benyomásoktól elragadtatott leány-csapat nem bírt a jókedvvel és a hangulat egy friss ütemű, osztrák eredetű „Jódlí”-ban talált kiutat. „Hollá ria ó”. Néhány utas mosolyogva hallgatta.

Az állomás várószobájának egyetlen langyos vaskályhája mellett, már félig megmelegedve, vállainkról leolvadt a hó és lenn barátságosan összeölekezett egyetlen nagy piszkos tócsában a padozattal, amelyik már ugyanis régen látott vizet.

Éles fütty! — itt a vonat. Már robogtunk is. Odakünn mély, titkos sötétség s csak egy-egy csillogó ablakszem vagy itt-ott egy szemafor, mint egy zöldszemű szörnyeteg nézett farkasszemet a sötéttel.

Még egyszer boldogan gondolok vissza a németek e nagyszerű Sport Olimposzára, hol a pénz Istenei és Istennői nem a görög mythologia ruhájában, hanem jószabásu pepita bricseszekben siklanak tova — hárfájuk helyett ródlíjuk csengője muzsikál.

Ja! ez a modern Élet!

Köszönöm! . . .

Köszönöm Néked Irgalmas Isten,
 hogy harcra hívod testem porát,
 mint csonkaságot, nem hagyod halni,
 hanem lámpássá teremtéd át . .

A tenelkedet árasztod halkan
 álmodó szívem szirtje felett . . .
 hogy felderengjen lényegem titka,
 ha hús-szívemből dal szikrá lett.

Mint zajgó tenger, ködös az élet,
 Osszián lelke sugárzik rám,
 végtelen vágyam kinnal tusázik,
 a hajnal-hídján lengő szikrán . . .

Csak menni, menni . . . álomsugárban,
 opál-színben, mint tavaszi hó,
 csak menni, menni . . . a mélybe ásva,
 mint szellemlényű eszmény hajó . . .

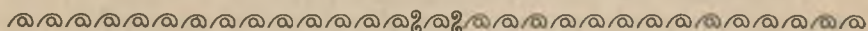
Mint aranyásó szíve mélyében
 megholt világok kincse mered . . .
 ha Isten újja, titkon megszúrja,
 a bűvös forrás árja ered.

Kileng a mélyből . . . a kincsek kincse,
halk ifjúságnak tüzes bora
serlegbe szűrve . . . dalokba öntve
úgy . . . ostromolja a végtora :

Köszönöm Néked Irgalmas Isten,
hogy harcba hívod testem porát . . .
mint csonkaságot nem hagyod halni,
hanem lámpássá teremtéd át.

Császár József.

Gondolatok a ceglédi konferencia után.

Annyi diák gyűlt itt össze, amennyi Gedeon seregéből megmaradt: háromszáz. A szám megegyezik, mégis menni íre más a két csapat törekvése. Gedeon háromszáza ment, mert győzni akart és győzött is . . . A ceglédi háromszáz legyőzetni akart, mert jaj nekik, ha ők diadalmaskodnak. Mennyiben sikerült, azt nem tudom. Én csak egyet tudok és ez az: ha nem ez volt a cél, akkor semmi eredmény nem lehetett.

Az emberi kezek által választott, ezt a célt szolgáló eszközök fogyatékosak voltak. Az üncáfolások korát éljük: a diákkonferencia már nem diákkonferencia. Az előadók csupa nem diák-emberek. Az előadások kezdenek megszépülni és így hiúk lenni. Az előadások után való hozzászólások el is maradhatnak, a kitűzött 15 percből 30-at a „nagyok“ foglalnak le. Önképzőköri jellegű kezd lenni. A hozzászólást kritikai mérleggel mérik. Egy valóban értékes előadás után „felülről“ ilyen szavak hangoztak el: ez igazán olyan kiváló előadás volt, hogy mi már nem tudunk mit szólni hozzá Dehogy nem! Jaj volna nekünk, ha Judásról többet tudnánk mondani, mint Jézusról, mert Jézusnak hasonlíthatatlanul szebb, jobb volt az élete, mint a Judasé. A támadás, a cáfolat lehet mellékkereset, borraivaló. A fő jövedelemforrás mindig az épülés marad. Az erről való bizony-ságtételnek a hordozója a szó: ezért kívánom én és így kívánom a hozzászólást. A konferencia napjai túlszűfoltak. Egyik előadás a másik után. Ez akkor volna időszerű, ha a diákok a különböző iskolákban pénzért sem hallhatnának előadókat. A mindenütt meglevő nem lehet cél Még az ismeretközlés sem. Engem mindenek előtt az érdekel, hogy hogyan gondolkozik egy budapesti, vagy debreceni theologus, technikus, bölcsész, jogász, egy karcagi, vagy tatai gimnazista fiú, vagy egy debreceni dőcista lány. Még valamit. Azert akarom én az ifjú embert hallgatni, mert annak megvan az a „hibája“, hogy magáról, mindig magáról beszél. A felnőttek (kevés kivétellel) elkápráztatják szemeinket azzal hogy mit mondott ez és ez a gondolkozó, író, prédikátor, hadvezér, szobalány és így tovább. Mi ez? Legtöbb esetben hanghullám, nemes sport, szellemi talicská-

zás. Alkalmazkodnunk kell az emberi természethez. A megevett ételnek csak kis része lesz vér, a test alkotó része, mégis *mind* meg kell enni. Azok a néhány dekányi pilulák, amikbe ki lehetne szedni az ebédek és vacsorák „lényegét”, nem tennék meg a kívánt szolgálatot. Az emberi gyomornak tértöltő feleslegre is van szüksége. Valahogy így van a szellem háztartásában is.

Mindez azonban nem azt jelenti, hogy már most semmi sem ért semmit. A szeretet uralkodott ott; a szeretet nyomában pedig mindig áldás fakad — Még ezek a szavak is azokról az áldásokról tesznek bizonyosságot.

A magyar diák érzi, hogy őt s benne a magyar jövőt annyira szeretik, hogy az ilyen nyilatkozatokat nemcsak megbocsátják neki, hanem még — kéri is.

Darányi Lajos.

~~~~~

Az emberi fájdalom.

Vegyétek csak egyszer szemügyre a komédiások arcát, mikor dolgukat elvégezve otthagyják a szinpadot, nézzétek meg a bohócot, amint lemossa arcáról a kendőző pirosságot, mielőtt ebédhez ülne feleségével, meg az apró pojácákkal, ott a sátorponyva mögött!...

Thackeray.

Néha kicsordul egy könnycsepp pazar pompájú báltermekben; néha megjelenik a mosolygó csábos szemek sarkán egy furcsa, ijedt, síró vonás, néha eldőrdül egy gyilkos revolverlövés... néha, — nem, minden egyes napon telve vannak az újságok apró, néhány soros, nehéz tragédiákkal; — mozaik darabkák, maró, sós cseppek, az emberi szenvedés megmérhetetlen óceánjából

Ne higgyetek a jóltáplált, mosolygó, piros arcnak! A vakító, hófehér ingplasztron, sokszor Tantalusz szívét takarja el s a suhogó selyem és bársonyruhák, melyek lágyan omlanak el a nemes vonalú termeten, sokszor, óh nagyon sokszor meleg családi élet, gyerek után sírva vágycsozó, fáradt asszonylelkeknek szolgálnak csillogó keretül.

Mikor a gyári munkás külvárosi, sötét piszkos korcsmákban elszórja heti keresményét, mikor a pálinka gőze lánggra lobbantja szeme alvó sugarát, szenved, nagyon szenved, narkotikumot akar találni valami ős, primitív emberi fájdalomra. — Mikor a katonavonatok a világháború alatt titáni mérkőzésre vitték az emberanyagot, hogyan zuhogott akkor a nóta... és a lelkük olyan volt azoknak a vágóhídra vitt szegény embereknek, mint a sapkájuk mellé tűzött árva rózsaszál; viritott egy darabig, amíg a tömegek exaltált örülete szította bennük a lángot és lekókadtt elhervadt, mikor szembe nézett velük ott künn a sáros mezőkön a halál. És mégis daloltak torkaszakadtukból... narkotikum volt számukra a dal! Mikor... de ne

folytassuk tovább! Mindenünnen, a világ minden szögletéből; a fjordok sötét, cikcakkos szikláinak közlül és a Riviera napsütötte homokjáról, ahol élvezetet hajszol a milliomos szegényember, hangzik a végtelen sírás és hull a sós, keserű könny. Örök az emberi fájdalom s a szomorú arc a világ legtermészetesebb, legőszintebb arcúlatja.

* * *

De jól van ez így! A szenvedés, a fájdalom az Isten ezerhangú szimfónikus hangszere, melyből tisztán, nemesen csendül ki az egyes emberi hang. Mert vegyük csak szemügyre egy nagyon középszerű, inkább testi, mint szellemi életet élő ember lelkivilágát. Egy nagy merleg egyik serpenyőjébe vannak vetve boldog pillanatai, örömei. Rendszerint nyers, szilaj örömöök ezek! A végtelen hétköznapok szűrkéségében már esemény a húsos étel is. Pénz és kenyér: ez az, ami leköti. Esetleges felülkerekedése állati törtetés. A Fortuna istennő szekerére felkapaszkodva nem törődik sem Istennel, sem emberrel, nem látja meg az eltorzult arcú, lehajtott fejű Laokoon, nem hatják meg Iphigénia keservei, de érzéki gyönyör, vad multság számára a keresztyén vértől átitatott cirkuszi porond. Csatatér számára az élet, hol megízlelte a győzelem borát és megrészegült tőle.

Mennyivel más a fájdalom, az örök, igaz emberi sírás... Megrendítő, nagy fájdalmak pillanatában, hová tünt a harapásra kész vadállat az emberi szemekből? Eltűnt, nincs sehol! A láb, mely előbb diadaliitan keresztilgázolt liliomon, rózsán, most halkan, vigyázva lép, csendes, nesztelen, nehogy megsértüljön egy picinyke fűszál, vagy egy igénytelen, de szeretet napfény után sóvárgó, szerény ibolyaszál is...

Nagyon sokszor ez csókolja lánggra az isteni szikrát is, mely a Teremtő lelkének tűzcsóvjából egy-egy kiválasztott lelkébe pattan. Dantének a lelkét valami káprázatos, gyönyörű látomás fogja meg, mikor száműzetésének keserű kenyerét eszi; Leonardo da Vinci vésőt, ecsetet ragad, mert valami titokzatos szitából szürke por, fájdalompor hull alá, amelytől igaz gyöngy-könnyeket hullat a lelke. A fájdalom tintájába mártja tollát Katona, mikor jellemzi az első és egyetlen magyar parasztot: Tiborcot. Az orosz puszták fájdalmas melankoliája s ködös horizontja döbben bele a Dosztojevskij lelkébe, mikor megírja halhatatlan regényeit

Gerhardt Hauptmann hangjának szava lenn a mélységben szól csupán, hol az emberi fájdalom fészkel: ha felhúzzak sugaras tornyába, iszonyú gyorsasággal lezuhan a feneketlen tóba és ott zokog méla, kongó zokogással. A melódia száll-száll. A világ ezerhangú, hatalmas orgájának legőszintébben hangzó sipjaiba az emberi fájdalom lehelete sír bele és rezonál rá millió mélyenérző, megtörött szív... De profundis, a mélységből, az elsüllyedt Atlantisz sugaras tornyaiból csendül meg a legsejtelmesebben a haranggá formált érczuhatag s ennek nyelven kap szárnya a géniusz szava, hogy lehelletet, lelket vigyen bele a világot megszálló vérbe és aranyba.

De művészileg látóvá, mélyebben érzővé teszi az igazi nagy

fájdalom, a közönségesebb anyagból gyúrott embert is. Aki a fájdalom tűzpróbáján keresztülment, az megfogja érteni, hogyan mehetett végbe ez a folyamat: bemegy egy paradoxonokkal, finom lelki méreggel operáló, gúnyos bölcs a readingi fegyház kapuján, aki azt mondja magáról: „nem volt gyönyör, amelyet nem élveztem, lelkem gyöngyeit beledobtam egy serleg borba s fuvolák hangjára haladtam lefelé, mindig csak lefelé“ egyszer csak kijön onnan, lelkén ezüstös fénnel átömlik az alázat és leborul az élő Isten színe előtt.

Aki fájdalmasan érezte valamikor azt, hogy bizony mégis csak emberek vagyunk, egy óceánnak különböző színű, csillogású csöppjei, az végtére is nem fogja azt mondani arra a sokat vitatott „Fekete zongorára“, hogy érihetetlen zagyvaság, hanem szomorúan, kétségbeesetten néz majd a rángó, táncoló világra, mely a komor hangszer nyérítő, zokogó hangjai mellett tánc lépésben halad a pusztulás, enyészet felé. És megéri a világ ezer jajszavát, az emberek milliőinak lázas vergődését, együtt sír majd a sírókkal és ez nem lesz képmutatató, hazug, farizeus sírás, mert a fájdalom nem kendőzi magát; a szomorú szemekben nincs gonoszság, ott csak megérítő bánat, résztvevő szomorúság zokog.

Aztán leborúlnak a sírók az Ur lábaihoz és beszédes szemekkel lesik ajkairól az Igét. Ide gyülekeznek a kitaláltak, az árvák, a kivert nomádok, akiknek lelkét sötét tónussal festette alá a ciprusfák árnyéka. Eljön a gazdag ifjú is, de csak akkor ha damaskusi útát járt, ha szétoztotta vagyonát, vagy ha megrendítő csapást mért rá az isteni kegyelem és itt találkozik a bűnbánó Magdolnákkal, akik alabástrom szelencéjüknek illatos tartalmát ráöntik az Ur lábaira és megkopott fényű aranyhajukkal törölgetik azt. — Ime az isteni vizekre szomjúhozó örök báránysereg . . . Szennyben, piszokban, szenvedésben éltek; lábukat megsebezte az út porába tévedt hegyes kavics; — összeterelte őket a közös fájdalom és felemelte őket az igazi, tiszta, egyéni fájdalom, meggyógyította őket a Fájdalmak embere.

* * *

Ezek után azt mondhatná valaki, hogy a XX-ik század embere a legkökeletesebb, legtisztább és legnemesebben érző, mert a fájdalom tűzkatlanából folytonosan röpködnek arcába a szikrák, mert sokat szenved, mert özönvíz lehetne a ma emberének kisírt könnyeiből, mert ma millió meg millió megtört ember szemébe nézhetünk bele, ma igen sok a ráncos homlok, az ajkak körüli keserű vonás, mert ma sok tüdő zihál s a bőrtönök falai igen sok önmagával meghasonlott, szomorú életet zárnak el a szikrázó, éltető napfény előtt . . .

Ámde a ma emberének fájdalma, nem igazi fájdalom. A XX-ik század kibontakozott, kiesett ez őszinte, nagy szenvedélyek ölelő karjai közül. Öröme: kicsiny, ledér öröm. Fájdalma: sok, sok egymásra következő pillanat kétségbeesett, céltalan szomorúsága.

Ma egészen kicsiny dolog mérget, revolvert nyom az enervált, agyoncsigázott ember kezébe: vedd el tőle, a másik pillanatban már duzzadó izmokkal életet szomjúhoz.

Kétségtelen, hogy fájdalmas vonás van a kort karakterizáló kép arcán, de ez főként azért van, mert nem tudja önmagát megtalálni, mert futna, rohanna szegény modern nomád az új élet, a boldogság, a „kék madár“ után, de az élet szörnyű terén nem tud eligazodni, mert onnan ezerféle irányba futnak az utak. Az igazi, megtisztító fájdalom iránytű lenne számára . . . Vigyük el őket a kereszt tövébe; az emberfájdalmat adjuk vissza nekik; ez először porrá zúzza roncsolt idegzetüket, de aztán egy hirtelen lendülettel felrántja őket a magasba, az Alpok szűziesen tiszta, hófedte csúcsára, ahol nincs ragály, nincs sötétség, nincsenek apró egyéni célok, csak örök tiszta-ság és mindeneken felülálló, napsütötte, égi magasság.

Perjéssy László.

~~~~~

...Isten akarata és a kálvinista ember...

A hangszerek királynéja az orgona, amelyben a suttogástól a viharig minden változat alá van rendelve a művész lelkének. A kálvinista ember lelkében is meg van ez a csodálatos felépítettség, ez a művészi alárendeltség és összhangzó egység.

Fehérlenek a lélekbillentűk a szeretetnek és alázatosságnak csontsorai. Kromatikusskálában sorakozik a szívnek drága igazsága; a türelem, engedelmisség, az emberszeretet. És a főhelyen, a szív közepében „lélekben és igazságban ül az Isten és megkezdődik a misztérium. Lenyomja a bilentyüket és a porsátor harmonikusan árasztja az Isten kegyelmének végtelen himnuszát.

Ézért oly engedelmes hangszer a kálvinista ember, mert Isten kezében az élete. A világból is csak annyit birtokol, amennyi Isten dicsőségének szolgálására elegendő. Nem tömi meg zsebét felesleges földi kincsekkel, mert az nehezebbé teszi futását a vándorúton . . . Bekerül egy nagy embertömegbe, mint egy mennyei hegedű zúgása megtisztítja és elcsitítja a lázadó embert. Az elnémult keserű szívbe, beleárasztja az Isten akaratanak élő hatalmát és megtölti Isten iránti hittel. Vagy ha kell, mint vészesen szóló tárogató hívja a hűn elleni harcba az emberiséget. Vagyha Isten akarata úgy kívánja vészesen kongó haranggá változik, amikor a gyűlölet árvize elborítja a világot. De minden körülmények között *diadalmasan alázatos hangszer marad.* Nem akarja mennyei rendeltetését megszegni, ő szabad akar lenni e világban. Az ő szabadsága több a földi szabadságnál, mert a földi szabadság elvonja az embert a világtól, de az, aki Istenben szabad; az a világot magához ölelve emeli Istenhez.

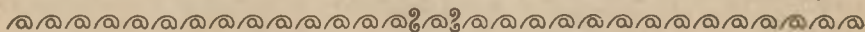
Kálvinista ember akarata ideálisan kapcsolódik Isten akaratához, mert lelkében állandóan ott zúg az Isten akaratának mennyei tiszta-ságú dallama. Ahová lép még a kövek is megszólalnak, így tesznek bizonyosságot arról, hogy tiszta ember érintette őket. Ha az élet kö-záporral sújtja is, még ereje összeroskadásával is Isten akarata mellett kitart. Isten akaratának hangszerét: a szívét, nem töri szét, nem dobja

bele a megcseppkövesítő folyóba, hanem továbbra is megőrzi ember-társai számára. Ez a kálvinista ember *ragaszkodó alázata, Isten* iránt.

A kálvinista ember az élet minden területén érvényesíteni törekszik Isten akaratát. Őrt áll a kultúra kapujánál, hogy semmi tisztátalan el ne ragadja az élet koronáját: *a békeséges haladást*. Ahol Isten dicsősége veszélyben van, ott dárdát tart kezében, de közben imádkozik Is enhez, hogy paizsát nyújtsa ki. Ég és föld között áll, egy szent ellentét rabja, akiben mégis az égi elem a Király. Krisztus keresztje áll szívének középpontjában, sőt szívéen keresztül ez a világ tartó oszlopa. Krisztusnak győzni kell, ennek a világnak meg kell érni a végső leszámolásra, amikor az igazak fehér ruhában állanak az angyalokkal az Ur elé. Ezért a kálvinista ember a legkomolyabb őszinteséggel szolgálja Isten akaratát. Ez az állandó szolgálat olyan, mint a máglya tűz, amelyben a test porrészlete elhamvad, de a lélek, a halhatatlan drágakő, Krisztus koronájának ékességévé lesz.

Ezért szolgál a kálvinista ember Isten akaratának.

Császár József.

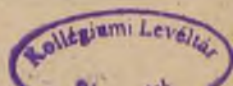
Irodalom. — Művészet.

Az Áprily Irodalmi délután.

Február 13-án közöttünk volt Áprily Lajos! Megismertem, mikor leszállott a vonatról. Mikor előttünk állott a semmi szenvedélyt el nem áruló, komoly, férfias arcával, megláttam azon azt a sok sok furcsa titkot, melyről azt mondja, hogy annak závarját föl nem nyitja soha földi szem; ijedten éreztem, hogy a könyv, a könyve, valóban gránit sziklabolt, titokőrző kriptá, melyen át nem suhanhat be játszi napsugár. És láttam röpködni a hollót, a monumentális, büszke gyászmadarat, pillantásom ködbe temetkező templomtornyokra meredt, melyeken károgva ülnek a páncélfényű őszi varjak . . .

Aztán egy fáklyát adott kezembe a kripták őrző angyala, mely sárgás, holdvilágszerű fénnel végig lobogott a sejtelmes fülkék során. Fény és melegség áradt el rajtam. Áprily fönnállott a pódiumon és kezdte mondani verseit . . . Az ezüstszínű északi fény, mely képzeletben eddig körülöngte sorait, most hirtelen máglyatűzzé változott, fordult és vitt új magasságok, új meglátások felé.

A titkokat körülölelő jégbilincs sok helyütt meg-megolvadozott és a rések között fölcsendült a harmonia; a jégből tűz lett; ami eddig sötét pesszimizmusnak tetszett, azt most derűs csillogással aranyba mártotta az őszi nap. Még ott maradt ugyan a háttérben, mint egy fenyegető, hatalmas Szfinx a komor hegyóriás, de én már nyugodtan sétálok a fakorlátokkal ellátott legeltető hely körül, felmosolygok a csúcs pipázó, hósapkás fejére, elgyönyörködik szemem a pompás agancsú szarvasban, amelyik ma még békén legel . . . És, és . . . ittam én is mámorosan az elszabadult szarvassal a szabad fenyvesek fűszeres jószágát.

Ezeket éreztem, mikor Áprilyt hallgattam. Hogy mások hogyan voltak vele? Azt hiszem elég bizonyíték lehetett a sok-sok kipirult arc és a teméntelen, hosszú percekig egymásverődő tányér.

* * *

Nagyon szépen vezette be Áprilyt Novák Sándor főiskolai tanár. A költő gondolatvilágába egészen bele tudta élni magát, előadása egy prózában írott Áprily vers benyomását keltette. Szathmary Margit igazi művészettel előadott hegedűszámai frenetikus tapsvihart idéztek elő. A B. Szűcs Ferencné, Bogár Ilona és B. Szűcs Ferenc triója szintén nagy hatást arattak Kiegészítették még az elsőrangú műsört Nagy Barna I. é. hh. mélyen átértzett szavalatai és a Kórus ének-számai. A zárószót Szabó Gyula ifj. elnök mondotta. Egy felcshetetlen délutánnal lett gazdagabb Sárospatak közönsége s egy talán soha el nem múló élménnyel lett színesebb a pataki diáklélek. Az Áprily-kultusz, mely már eddig is meg volt itt, új ágakat hajtott, új gyümölcsöket hozott.

Perjéssy László.

~~~~~

Kun Zoltán dr.

1873-ban jött Sárospatakra, most ünnepelte születésének 80-ik, helybeli áldásos munkásságának 55-ik évfordulóját. E hosszú időközben főiskolai, állami-, tanítóképzőintézeti, vasúti-, körorvos és vármegyei tb. főorvos, a Sárospataki Hitelbank, a Főiskolai Betegsegélyző Egylet elnöke, az Akadémián a törvénytudományi, a főgimnáziumban és tanítóképzőben a közegészségtan előadója, a Ferenc József-rend lovagja, majd a Vöröskereszt díszermével kitüntetett közegészségügyi főtanácsos, a pataki keramiai gyár egyik alapítója.

Bennünket főiskolai ifjúságot elsősorban több mint félszázados iskolai agilis eredménydús munkája ragad bámulatra épen úgy, mint a háta mögött lévő 55 évnek minden élő pataki diákját, akik velünk együtt a legnagyobb köszönettel tartoznak Neki, s e ritka évfordulón a legmelegebb hálával gondolnak Reá. Különösen az utolsó másfél évtized diákgenerációja érzi ezt a hálát, amely a világháború és következményei szülte keserves életfejlődés közepette még nagyobb mértékben igénybe vette a Kun Zoltán dr. támogató munkáját, orvosi tanácsát.

Ő volt az Alma Mater történelmi falai között évszázadok óta fokozott éberséggel őrzött mens sana in corpore sano elvek intenzívebb gyakorlati megvalósítója, sőt ez elvnek innen, mint központból, — népszerű értékezőseivel és különböző szakszerű orvosi munkáinak sorozatos megjelentetésével — a főiskolán kívül álló nagyobb és szélesebb körökre való sugározatója.

Születésének 80-ik, főiskolai működésének 55-ik évfordulóján a különböző társadalmi egyesületek képviselői között köszöntötte és üdvözölte őt a főiskolai ifjúság megbízottja is. Isten áldását és mindenható erejét kérve a teljes fizikai és szellemi frissességgel rendelkező tudós doktorának további életére és működésére.

K. Z.

Egyleti élet.

A H. E cserkészek télitábor.
 Rekkenő hőségben, forró napmelegben, nagykalap alatt izzadtan menetelő garaboncás-diákok, esetleg árnyas erdei tisztáson felvert sátrak, avagy folyóparton hűsülő, eltikkadt, meziteien cserkészpurdék: valljuk meg, ilyesféle képekre gondoltunk eddig mindig, ha cserkészetre, cserkésztáborra gondoltunk. Bezzeg furcsa is volt, amikor most január 31-én; tél derekán, lucskos, előrehajló időben 40 (negyven!) srófoseszű pataki diák egyszerűcsak neki-vágott a sárnak s a természet „bájölére“ cserkészni indult. Elment ezeknek a jódoiguk. hümgettek rajta az óvatos, kalucsnis, otthon pipákolók, vagy a legjobb esetben is szelid megnemértéssel mosolyogva sajnálatos megtévelyedésükön a kezüket mosogatták, mint megannyi pilátusok. Pedig ha valami periszkópon át odaláthattak volna Füzérkomlós határába, ahol nekipirosodott képű fiuk szánkáztak, játszottak, kirándultak a füzéri várba, meg holmi hosszú léceken (sí-nek nevezték) cuszkáltak három napig szűzfehér havon. csillogó napfényben és csillagos ezüst éjszakán, tizet teszek egy ellen, hogy még ők is megtagadták volna a meleg szobában fészkelő boldogság kizárólagosságát. Hiszen a tél is éppen olyan cserkészigő, mint a nyár, éppen olyan szép, csak cserkészszerűvegen át kell nézni De pompás dolog is az a cserkészőkularé, hogy azon keresztül minden megszépül! Az itthonmaradtak sárban dagasztottak, mialattunk porzott a tisztafehér hó; itthon törődött lelkű diákok hall-

gatagon billentek át a második félév taposómalmába, odakinnről egy egész különvagonnyi diákban daloló, megfrissült munkakedvet szállított a pöfékelő kismozdony a pataki iskolának; az itthoniak dideregve húzódtak a kályha mellé, a táborban bennünk tüzelő erőktől gyúlt ki az arcunk: s míg a városiak estére sárból épült, páras odvaikba húzódtak, mi az Isten ege alatt szántalpakat kötve, a magasságokat kerestük.

Az „Erdélyi János“ Önképzőkör műsoros estélye Febr. 18 an rendezte meg a gimnáziumi önképzőkör műsoros táncestélyét Patakon már hosszú évek óta nem volt gimnáziumi bál; így annál nagyobb volt a várankozás iránta úgy a közönség, mint a djákság körében. S a várankozásában nem is csalódott senki, a fesztelen jókedv jegyében zajlott le a jól sikerült mulatság, mindenki csak kellemes emlékekkel távozhattot el onnan. A műsor folyamán minden egyes szereplő tudása legjavát nyújtotta, így: a gimnáziumi zenekar és vegyeskar, Kánya Sárika, Nagy Vilike, Tóth Miklós. Külön ki kell emelnünk Képes Gézát, aki saját verseit szavalva költői fejlődésének értékes állomásán mutatta be magát a közönségnek. Sokat mulato, t a közönség a „Katonásan“ c. I felvonásos vígjátékon, amelyben a szereplők teljes precizirozottságról és ügyességről tettek tanúbizonyságot. Szereplők voltak: Kánya Sárika, Padrah Ilke, Fiedler István, Hettmanek Ferenc, Nagy Lóránd és Tóth Miklós. A szünetben szépségverseny is volt, melynek győztese: Trócsányi Lillyke 973 szavazattal.

Hirek.

B. Szűcs Ferenc főiskolai ének- és zenetanárt nagyszerű kitüntetés érte. Az Országos Dalosszövetség Mihó Ernő alapítványából 4 művészi Liszt plakettet készül kiosztani márc 1-én, a Zeneakadémián rendezendő díszhangverseny keretében. Ezek egyikét a Kórus felterjesztésére B. Szűcs Ferencnek ítelték oda, kiváló képzettséggel párosult tehetségének és eddigi karnagyi működésének jutalmazásául. A legnagyobb örömmel gratulálunk!

„**Magyar Ref Theologusok Szövetsége**” nevet vette fel az Országos Theol. Szövetség — tekintettel az elszakított területi theologusokra — a febr. 1-ei debreceni kisgyűlésen. A debreceni „Közöny” megszűnt a Szövetség hivatalos lapja lenni, de theologus cikkeket ezután is szívesen fogad.

Téli tábort tartottak a Timótheus öregcserkészek vezetésével a Sztárai Mihály kiscserkészcsapat tagjai Óhuta vadregényes vidékén.

Az „**Akadémiai Olvasó Egylet**” által rendezett irodalmi délutánon a könyvtár javára felülfizettek: Boross Adél 2, id. Csajka Endre jegymegváltás címén 8 Elekes Imre 2, Harsányi István 10, ifj. Kun Dániel 2, dr. Mátyás Ernő 1, Nádházy Bertalan 3, Rácz István (nyomdász) 1, Székely István 1.20 pengőt.

A **Lorántfy Zsuzsanna** leánycserkészcsapat és a Lorántfy Mária

tündérkecscapat is résztvesz a máj. 3—17-ig Pesten tartandó leánycserkész világkonferencián. 41 nemzet résztvevői között fognak versenyezni a pataki tündéreké krumplihámozásból, a nagyok téstágyúrás- és első segély nyújtásból, azonkívül bemutatják a hegyaljai népszokást, a szüreti felvonulást. — Ezek előtt Patakon rendeznek márc. 29-ől saját készítményeikből kiállítást és bazárt s az itt legszebbnek ítélt tárgyakat viszik fel a pesti vilákiállításra. — Jó munkát!

A gimn. „**Erdélyi János**” **Önképzőkörének** febr. 18 án tartott műsoros táncestélyén — könyvtár alapra — a következők fizettek felül: Harsányi Gyula 5, idős Csajka Endre 5, Filipp Kurt 5, Arday László 4, Elekes Imre 2.50, Csontos József 2.50. Tatár Lajos 2.50, Kun Dániel 2, Benkő Béla 2, Nagy Ernő 2, dr. Binét Menyhért 2, Reskó János 1.50, dr. Jakob Károly 1, Urbán Barnabás 1, Boross Adolf 1 pengő Szabó Zoltán 50, dr. Kun Zoltán 50, Kassay Sándor 50 Tóth József 50 és Harsányi László 50 fillér.

Előfizetéseket beküldték: Emődy László Saujhely 2, Karácsi Dezső Glasgow 5.53, dr. Pápay István Ónod 4, dr. Sasi Nagy Imre Pécs 4, Hazay Béla 2, Kiss Irénke 2, Kiss Sándor Bp. 4, Kreszcankó Ilonka Saujhely 2 pengő és Jóczik Mariska 2 dollár.

„Féljétek és dicsőítsétek az Istent!”

Jel. 14., 7.

Kiadja: a főiskolai Ifjusági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Bagócsy Lajos 1V. é. hb.

Czeisler Izidor

divatáruháza

Sárospatak

(a Kossuth Lajos-utcán)

Állandó raktár: férfi-, női- és gyermek-harisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők, katonai cikkek, csipkék, rövid-, és kötöttárúk, illatszer, pipere, férfi- és női fehérenemük.

Csicsery József

cserepkályhaüzeme

Sárospatak

mely Zemplénavarmegyében
a legrégebb és legnagyobb.
∴ Alapított 1902-ben ∴

Készít a sárospataki legfinomabb tűz-álló kaolínból a legújabb modern stílusban és kivitelben mindenféle színben és nagyságban cserepkályhákat, kandallókat és takaréktűzhelyeket. - Továbbá ócska kályhajavítások. átráskások vidéken is gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Kályhámért 10 évi jótállást vállalok
Olcsó árak! Előzékeny kiszolgálás!

A m. kir. Koronaörség szállítója!

Cím:

Csicsery József, kályhás
Sárospatak

Kitüntelve Budapesten 1920-ban.

Koncz Ferenc

angol és francia cipész

Sárospatak,

(a református templomközben)

Megrendelésre készít elsőrendű férfi és női cipőket, csizmákat, varrott és szegezett talppal a leg-egyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, melyekből állandó raktára is van. csakis elsőrendű anyagból, szolid árak mellett. Javítások gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

Hirdetések olcsón felvétetnek!

Legszebb ajándéktárgyak nagy választékban!

Joggal mondja az angol:

'Time Is Money'

(Az idő pénz.)

FONTOS Önnek, hogy tudja a pontos időt?

Keressen fel még ma és **kérje az „én” órámat** 3 hónapi próbaidőre. Meg fog győződni arról, hogy lehet olcsón és mégis **megbízhatóan pontos órája.**

Órák, mindennemű ékszerek, dísz tárgyak, valódi ezüst evőkészletek kedvező részletfizetési feltételek mellett kaphatók.

Spitz Pál

órák és ékszerész, Sárospatak.

Vidékre **választékot** készséggel küldök!!
Varrógépek és kerékpárok gyári raktára!

Fodrász-

és borbélymunkák *legpontosabban eszközöletnek*

Sárospatak.

☞ a Patikaközben. ☞

Dobozy István

*a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.*

40 év óta áll fenn

**id. Szepessy István
sütődéje.**

Sárospatak legrégebb, legked-
veltebb péküzlete.

Minden nap friss

péksütemények,
fehér és barna kenyerek.

